

انسانی

جغرافیا

کتاب آخر

۲۴ ساعت
مرور و جمع بندی در

بهروز یحیی

بسم الله الرحمن الرحيم

جغرافیا

مرور و جمع بندی فلسفه و منطق کنکور در ۲۴ ساعت

بهرز یحیی

استادان مشاور:

آزیتا بیدقی

محمد حسین ذنوبی

علی محمد کریمی

مهرماه

مقدمه

داوطلب و دانش‌آموز عزیز

درس جغرافیا از نظر شما به دلیل حجم زیاد و وجود سه کتاب و فقط ۱۵ سؤال کنکور (هر کتاب فقط ۵ سؤال) درس مشکلی است و به همین جهت بسیاری از شما این درس را می‌بوسید و کنار می‌ذارید. اما اگر بدانید که هر سؤال چقدر در رتبه و تراز شما مؤثر است، به این راحتی ازش نمی‌گذشتید! به همین خاطر سعی کردیم تا با جمع‌بندی مطالب و حذف مطالب دارای اهمیت کمتر و طبقه‌بندی داده‌ها و اطلاعات کتاب تا حدودی از حجم آن کم کرده و یادگیری را برای شما آسان کنیم.

کتاب پیش‌روی شما کلیه مطالب هر سه کتاب را در خود جای داده و سعی نموده با استفاده از نمودار درختی مطالب هر درس را به صورت طبقه‌بندی شده، کار آموزشی و یادگیری را برای شما آسان نماید.

در پایان هر درس، تست‌های استاندارد تألیفی به همراه تست‌های سراسری داخل و خارج از کشور و تست‌های آزمایشی سنجش به صورت پوششی به همراه پاسخ‌نامه‌ی تشریحی آورده شده است.

شما دانش‌آموز عزیز پس از مطالعه‌ی هر درس می‌توانید به تست‌های داده شده پاسخ داده و در پایان هر درس به پاسخ‌نامه مراجعه و خود را ارزیابی کنید.

مطالبی هم که در درون چارت و نمودار درختی جا نگرفته به صورت نکته‌ای آورده شده و تلاش شده تا حد امکان هیچ مطلبی جا نیفتد.

اگر شما مطالب هر درس را در کتاب درسی خود را به طور دقیق مطالعه کرده و سپس به تست‌ها پاسخ دهید بی‌شک یادگیری مطالب راحت‌تر و ماندگارتر خواهد بود.

امید است با استفاده از این کتاب بتوانید در کنکور موفق باشید.

در اینجا از مدیریت محترم انتشارات جناب آقای احمد اختیاری و نیز آقای مهران ترکمان (مدیر گروه علوم انسانی) و پرسنل محترم مهروماه از جمله، خانم‌ها هدیه مرادی و ریحانه شریفی پیشه و جناب آقای محسن فرهادی در گروه تولید که زحمت بی‌دریغ آن‌ها باعث به ثمر رسیدن این اثر بوده است، کمال تشکر را دارم. همچنین وظیفه‌ی خود می‌دانم از زحمات اساتید محترم خانم آریتا بیدقی و آقایان علی محمد کریمی و محمد حسین ذنوبی که با نظرات خود ما را در تقویت این اثر یاری نمودند، تشکر نمایم. در پایان از آقای کاظم نظری و خانم میترا شیرازی که ویرایش کتاب را برعهده داشتند، قدردانی می‌نمایم.

بهروز یحیی

پاییز ۹۱

فصل اول

- درس اول: جغرافیا، علمی برای زندگی ۸

فصل دوم

- درس دوم: نگاهی به جغرافیای طبیعی ایران ۱۵
- درس سوم: نگاهی به جغرافیای انسانی ایران ۲۹

فصل سوم

- درس چهارم: بیابان‌ها ۳۸
- درس پنجم: انسان و بیابان ۴۳

فصل چهارم

- درس ششم: اهمیت و نقش جنگل‌ها ۴۶
- درس هفتم: پراکندگی و انواع جنگل‌ها و مراتع در ایران ۵۱

فصل پنجم

- درس هشتم: آلودگی هوا ۵۵
- درس نهم: آلودگی دریاها و رودها ۵۹

فصل ششم

- درس دهم: مخاطرات طبیعی ۶۳
- درس یازدهم: انسان و مخاطرات طبیعی ۷۰

فصل هفتم

- درس دوازدهم: گردشگری چیست؟ گردشگر کیست؟ ۷۵
- درس سیزدهم: ایرانگردی ۸۱

فصل هشتم

- درس چهاردهم: پراکندگی و رشد جمعیت ۸۴
- درس پانزدهم: جمعیت و مهاجرت، جمعیت و منابع طبیعی ۹۲

فصل نهم

- درس شانزدهم: آب‌ها ۹۸
- درس هفدهم: بهره‌برداری از منابع آب ۱۰۳

فصل دهم

- درس هجدهم: جغرافیا، جغرافیدانان و توسعه‌ی پایدار ۱۰۸

فصل اول: ناحیه چیست؟

- درس اول: تصور شما از یک ناحیه چیست؟ ۱۱۶
- درس دوم: نواحی انسانی چگونه پدید می‌آیند؟ ۱۲۷

فصل دوم: زندگی در نواحی ساحلی

- درس سوم: ویژگی‌های جغرافیایی سواحل ۱۳۳
- درس چهارم: انسان و سواحل ۱۳۷

فصل سوم: زندگی در نواحی کوهستانی

- درس پنجم: با کوهستان آشنا شویم ۱۴۲
- درس ششم: انسان و کوهستان ۱۵۳

فصل چهارم: زندگی در نواحی گرم و خشک، گرم و مرطوب

- درس هفتم: فرسایش در بیابان‌های نواحی گرم و خشک ۱۵۸
- درس هشتم: تنوع زیستی در نواحی گرم و مرطوب ۱۶۸

فصل پنجم: زندگی در نواحی قطبی

- درس نهم: ویژگی‌های طبیعی نواحی قطبی ۱۷۱
- درس دهم: انسان در نواحی قطبی ۱۷۸

فصل ششم: سکونتگاه‌های شهری و روستایی

- درس یازدهم: سکونتگاه‌های شهری و روستایی چگونه پدید می‌آیند؟ ۱۸۳
- درس دوازدهم: پراکندگی و نقش شهرها ۱۹۰
- درس سیزدهم: رشد سریع شهرنشینی چه مشکلاتی به‌وجود می‌آورد؟ ۱۹۶

فصل هفتم: نواحی سیاسی

○ درس چهاردهم: واحدهای سیاسی و مرزها ۲۰۰

○ درس پانزدهم: قدرت ملی و منطقه‌ی خلیج فارس ۲۰۵

فصل هشتم: نواحی اقتصادی

○ درس شانزدهم: کشاورزی، صنعت و تجارت ۲۱۱

فصل اول

○ درس اول: ماهیت و قلمرو دانش جغرافیا ۲۲۲

فصل دوم

○ درس دوم: راه و روش پژوهش‌های جغرافیایی ۲۳۴

فصل سوم

○ درس سوم: نقشه و فرآیند تهیه‌ی آن ۲۴۲

○ درس چهارم: نمایش شکل زمین ۲۵۱

فصل چهارم

○ درس پنجم: کاربرد رایانه در جغرافیا ۲۶۰

○ درس ششم: سنجش از دور ۲۶۲

○ درس هفتم: سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی ۲۶۹

فصل پنجم

○ درس هشتم: مدل‌های جغرافیایی ۲۷۴

فصل ششم

○ درس نهم: نقش جغرافیا در مدیریت محیط ۲۷۹

آزمون‌های جامع

○ آزمون‌های جامع ۲۹۲

بودجه بندی
سوالات کنکور

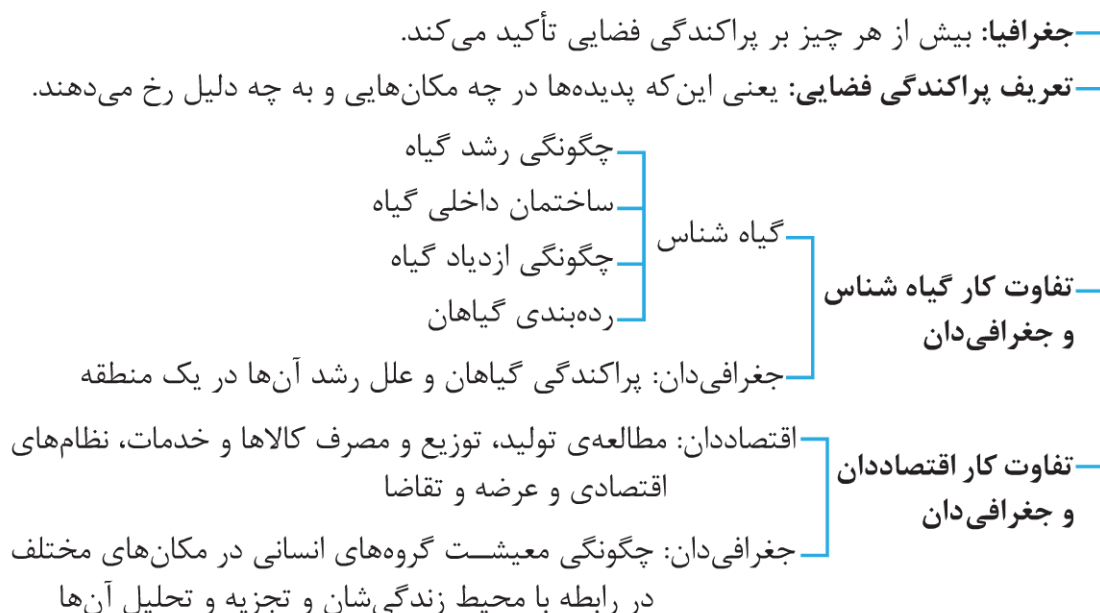
کنکور سراسری					نام درس	شماره درس
۹۱	۹۰	۸۹	۸۸	۸۷		
✓					جغرافیا علمی برای زندگی	۱
	✓	✓	✓		نگاهی به جغرافیای طبیعی ایران	۲
				✓	نگاهی به جغرافیای انسانی ایران	۳
			✓	✓	بیابان‌ها	۴
					انسان و بیابان	۵
✓		✓			اهمیت و نقش جنگل‌ها	۶
			✓		پراکندگی و انواع جنگل‌ها و مراتع در ایران	۷
	✓				آلودگی هوا	۸
					آلودگی دریاها و رودها	۹
		✓		✓	مخاطرات طبیعی	۱۰
✓					انسان و مخاطرات طبیعی	۱۱
					گردشگری چیست؟ گردشگر کیست؟	۱۲
					ایرانگردی	۱۳
✓		✓	✓		پراکندگی و رشد جمعیت	۱۴
	✓				جمعیت و مهاجرت، جمعیت و منابع طبیعی	۱۵
					آب‌ها	۱۶
	✓				بهره‌برداری از منابع آب	۱۷
✓	✓	✓	✓	✓	جغرافیا، جغرافیدانان و توسعه‌ی پایدار	۱۸

جغرافی
دوم

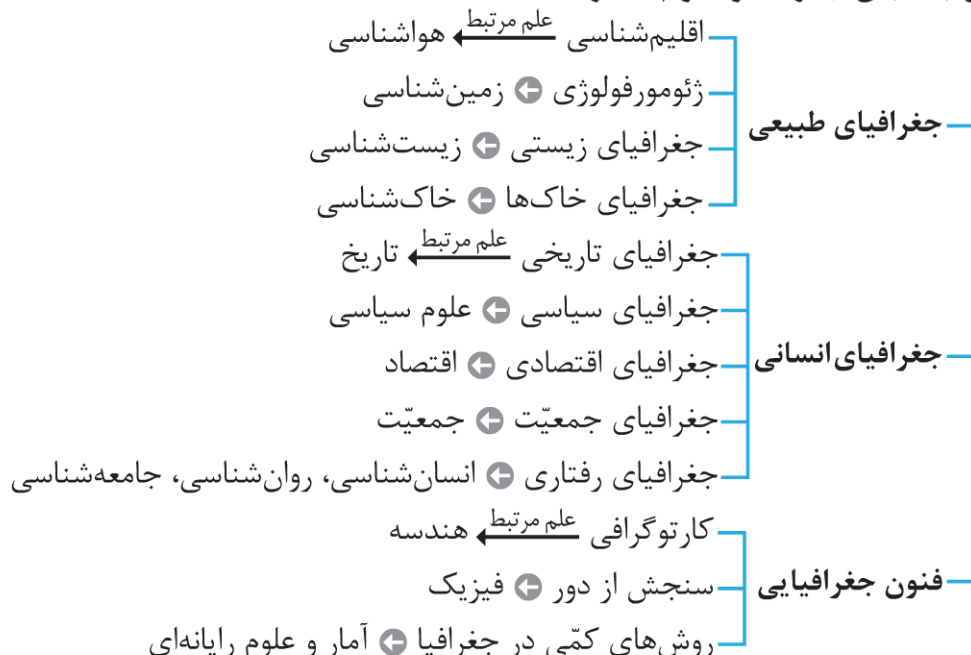
جغرافیا، جغرافی‌دانان و توسعه‌ی پایدار

استدلال جغرافیایی: حفظ کردن اسامی جغرافیایی مکان‌ها یا پدیده‌ها، فقط ابزاری برای مطالعه و استدلال جغرافیایی محسوب می‌شود.

تجزیه و تحلیل پراکندگی

ارتباط بین جغرافیا و علوم دیگر

شاخه‌های علم جغرافیا

- جغرافیای طبیعی
 - تعریف: بررسی موضوعاتی چون آب و هواشناسی، آب‌ها، ناهمواری‌ها، خاک‌ها، پوشش گیاهی و زندگی جانوری
 - کاربرد: یافتن راه‌هایی برای حل مشکلات محیطی، نظیر مخاطرات طبیعی
- جغرافیای انسانی
 - تعریف: بررسی و مطالعه‌ی گروه‌های انسانی و ویژگی‌ها و فعالیت‌هایشان در مکان‌های مختلف جهان
 - کاربرد: یافتن راه‌هایی برای حل مشکلات محیطی، مانند مهاجرت روستاییان به شهرها

نکته

■ جغرافی‌دانان طبیعی و انسانی یافته‌های خود را باهم در میان می‌گذارند و آن‌ها را باهم ترکیب می‌کنند، آن‌گاه یافته‌های حاصل را تجزیه و تحلیل و چشم‌انداز را تفسیر می‌کنند.

جغرافیا و توسعه

- معنای توسعه
 - معنای لغوی: گستردن و فراخ کردن
 - مفهوم: حرکت به جلو، برای رسیدن به شرایط بهتر
 - معنای آن درباره‌ی جوامع: استفاده از امکانات محیطی و اجتماعی برای بهبود بخشیدن به شرایط زندگی در آن جامعه.

برداشتهای متفاوت از توسعه

- تقسیم‌بندی کشورها با توجه به درآمد و معیارهای اقتصادی
 - توسعه یافته‌ی اقتصادی
 - در حال توسعه‌ی اقتصادی
- تقسیم‌بندی دیگر
 - کشورهای شمال (غنی)
 - کشورهای جنوب (فقیر)
- تقسیم‌بندی بعد از جنگ جهانی دوم
 - کشورهای سرمایه‌داری
 - کشورهای دارای برنامه‌ریزی متمرکز
 - کشورهای جهان سوم

توسعه پایدار

- تعریف: تأمین نیازهای امروز، بدون کاستن از توانمندی‌های نسل‌های آینده
- بعد اقتصادی: مدیریت منابع مالی به نفع عموم مردم و توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت و جلوگیری از ایجاد فاصله‌ی زیاد سطح زندگی بین فقیر و غنی
- بعد زیست محیطی (اکولوژیکی): توجه به امکانات محیطی و بهره‌برداری صحیح از آن و برهم نزدن توازن در طبیعت و جلوگیری از بهره‌برداری بی‌رویه از منابع آن
- بعد مکانی: ایجاد تعادل بین روستاها و شهرها و عملی کردن توسعه‌ای که ساکنان همه‌ی بخش‌های مختلف یک کشور را در برگیرد.
- بعد فرهنگی - اجتماعی: توجه به ویژگی‌های فرهنگی جوامع و یافتن راه‌های مناسب برای توسعه با توجه به خصوصیات فکری، اجتماعی و فرهنگی آن جامعه

۳- کشور پرجمعیت هند برای دستیابی به توسعه‌ی اقتصادی، کدام اقدام را باید انجام دهد؟

(سراسری خارج از کشور ۸۹)

- (۱) استفاده از منابع محیطی
- (۲) بالابردن سطح تولیدات صنایع دستی
- (۳) جلوگیری از مهاجرت کشاورزان به شهرها
- (۴) تثبیت و ذخیره کردن منابع برای نسل‌های بعدی

۴- بُعد اقتصادی توسعه‌ی پایدار به..... اشاره دارد.

(سراسری خارج از کشور ۸۷)

- (۱) جلوگیری از بهره‌برداری بی‌رویه از منابع طبیعی
- (۲) توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت و جلوگیری از تضاد طبقاتی
- (۳) ویژگی‌های فرهنگی جوامع و یافتن راه‌های مناسب برای توسعه که با خصوصیات اجتماعی آن جامعه مطابق باشد.
- (۴) ایجاد تعادل بین روستاها و شهرها و عملی کردن توسعه‌ای که همه‌ی بخش‌های یک کشور را دربرمی‌گیرد.

۵- کنفرانس ریودوژانیرو در رابطه با.....بود.

(سراسری ۸۸ و سراسری خارج از کشور ۸۶)

- (۱) منابع زمین
- (۲) محیط زیست
- (۳) جهانی شدن
- (۴) توسعه‌ی پایدار

۶- بررسی علل پیدایش طوفان در یک ناحیه‌ی خاص همان..... است.

(سراسری ۸۷)

- (۱) تأکید جغرافیا بر پراکندگی فضایی پدیده‌ها
- (۲) بررسی جریان‌های گرم دریایی و اثرات آن‌ها در محیط
- (۳) مطالعه‌ی میزان تغییرات و خسارات یک ناحیه بر اثر وقوع طوفان
- (۴) تأکید جغرافی دان بر اثر باد و زلزله‌های دریایی در ایجاد امواج بسیار بلند

۷- بعد از کنفرانس ریودوژانیرو در سال ۱۹۹۲، عنوان..... مطرح شد.

(سراسری ۸۶)

- (۱) جهانی شدن
- (۲) انقلاب سبز
- (۳) توسعه‌ی پایدار
- (۴) کشورهای شمال و جنوب

۸- جغرافیا بر کدام عبارت بیش‌تر تأکید دارد؟

(سراسری ۸۵)

- (۱) تعداد قربانیان سیل بنگلادش
- (۲) رده‌بندی قدرت سیلاب‌های بنگلادش
- (۳) چرا در کشور بنگلادش سیل بیش‌تر به وقوع می‌پیوندد؟
- (۴) خسارات مالی وارده ناشی از سیل بنگلادش چقدر بوده است؟

۹- با فروپاشی اتحاد شوروی و از بین رفتن نظام برنامه‌ریزی‌شده‌ی متمرکز،..... مفهوم خود را از دست داده‌اند.

(سراسری خارج از کشور ۸۵)

- (۱) کشورهای جهان سوم
- (۲) کشورهای سرمایه‌داری
- (۳) قدرت‌های استعماری
- (۴) کشورهای شمال و جنوب

۱۰- حفظ توازن در طبیعت منجر به..... کشورها می‌شود.

(سراسری ۸۳)

- (۱) توسعه‌ی پایدار
- (۲) کاهش فعالیت‌های خدماتی
- (۳) پایین آمدن درآمد سرانه
- (۴) افزایش تولیدات کشاورزی

۱۱- در تهیه نقشه‌های اقتصادی، وسعت کشورها بر چه اساسی در نظر گرفته می‌شود؟ (آزاد ۸۲)

- (۱) میزان تولید ناخالص
- (۲) تعداد کارخانجات تولیدی
- (۳) میزان تولیدات صنعتی
- (۴) نسبت تولید بر وسعت

۱۲- جغرافیا بیش از هر چیز بر چه عاملی تأکید دارد و تجزیه و تحلیل داده‌های محیطی و انسانی و ارائه‌ی چهره‌ی واقعی از جهان امروز از وظایف کدام گروه است؟

- (۱) پراکندگی فضایی- اقتصاددانان
- (۲) عوامل انسانی- جغرافی دانان
- (۳) پراکندگی فضایی- جغرافی دانان
- (۴) عوامل انسانی- اقتصاددانان

۱۳- یعنی این که پدیده‌ها در چه مکان‌هایی به وقوع می‌پیوندند و چرا و به معنای تأمین نیازهای امروز بدون کاستن از توانمندی‌های نسل آینده است.

- (۱) جغرافیا- توسعه‌ی اقتصادی
- (۲) پراکندگی فضایی- توسعه‌ی پایدار
- (۳) پراکندگی فضایی- توسعه‌ی اقتصادی
- (۴) جغرافیا- توسعه‌ی پایدار

۱۴- کدام گروه به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد و کدام کنفرانس به اجلاس زمین معروف شد؟

- (۱) اقتصاددانان- دوربان
- (۲) جغرافی دانان- دوربان
- (۳) اقتصاددانان- ریودوژانیرو
- (۴) جغرافی دانان- ریودوژانیرو

۱۵- کدام شاخه از جغرافیا شامل کار توگرافی، سنجش از راه دور و آمار است و معنای لغوی توسعه چیست؟

- (۱) فنون جغرافیایی- گستردن و فراخ کردن
- (۲) فنون جغرافیایی- حرکت به جلو برای رسیدن به شرایط بهتر
- (۳) جغرافیای طبیعی- حرکت به جلو برای رسیدن به شرایط بهتر
- (۴) جغرافیای طبیعی- گستردن و فراخ کردن

۱۶- کاربرد جغرافیای انسانی چیست و بعد از جنگ جهانی دوم کشورهای جهان به چند قسمت تقسیم شدند؟

- (۱) یافتن راه‌هایی برای حل مشکلات محیطی- توسعه یافته و در حال توسعه
- (۲) مجزا کردن پدیده‌های انسانی از پدیده‌های طبیعی- سرمایه‌داری و سوسیالیستی
- (۳) یافتن راه‌هایی برای حل مشکلات محیطی- سرمایه‌داری و برنامه‌ریزی شده
- (۴) مجزا کردن پدیده‌های انسانی از پدیده‌های طبیعی- توسعه یافته و در حال توسعه

۱۷- با توجه به درآمد کشورها و معیارهای اقتصادی، کشورهای جهان به چند گروه تقسیم می‌شوند و کدام بُعد از توسعه مربوط به مدیریت منابع مالی به نفع عموم مردم است؟

- (۱) توسعه یافته و در حال توسعه- اقتصادی
- (۲) سرمایه‌داری و دارای برنامه ریزی متمرکز- مکانی
- (۳) توسعه یافته و در حال توسعه- مکانی
- (۴) سرمایه‌داری و دارای برنامه ریزی متمرکز- اقتصادی

۱۸- شاخص‌های توسعه‌ی انسانی کدام‌اند؟

- (۱) قدرت خرید، وسعت کشور، میزان باسواد
- (۲) قدرت خرید، میزان باسواد، امید به زندگی
- (۳) میزان جمعیت، میزان باسواد، امید به زندگی
- (۴) میزان جمعیت، امید به زندگی، قدرت خرید

۱۹- بالاترین و پایین‌ترین شاخص توسعه به ترتیب مربوط به کدام کشورهاست و امید به زندگی مربوط به چه نوع شاخصی می‌باشد؟ (سنجش ۸۹)

- ۱) کانادا- ساحل عاج، فرهنگی
۲) آمریکا- سیرالئون، بهداشتی
۳) کانادا- سیرالئون، بهداشتی
۴) آمریکا- ساحل عاج، فرهنگی

۲۰- «توجه به امکانات محیطی و بهره‌برداری صحیح از آن» و «ایجاد تعادل بین روستاها و شهرها» به ترتیب مربوط به کدام یک از ابعاد توسعه‌ی پایدار است؟

- ۱) اقتصادی، مکانی
۲) اکولوژیکی، مکانی
۳) مکانی، اجتماعی
۴) اقتصادی، اکولوژیکی

پاسخنامه تشریحی

۱۶- گزینه‌ی «۳» کاربرد موضوعات جغرافیای انسانی یافتن راه‌هایی برای حل مشکلات محیطی نظیر مهاجرت روستائیان به شهرهاست و بعد از جنگ جهانی دوم کشورها به دو گروه کشورهای سرمایه‌داری و کشورهای دارای نظام برنامه‌ریزی‌شده‌ی متمرکز تقسیم شدند و کشورهای فقیر را جهان سوم نامیدند.

۱۷- گزینه‌ی «۱» با توجه به درآمد کشورها و معیارهای اقتصادی، کشورهای جهان به دو گروه عمده یعنی کشورهای توسعه‌یافته‌ی اقتصادی و کشورهای در حال توسعه‌ی اقتصادی (شمال-جنوب) تقسیم شدند و مدیریت منابع مالی به نفع عموم مردم مربوط به بُعد اقتصادی توسعه‌ی پایدار است.

۱۸- گزینه‌ی «۲» شاخص‌های توسعه‌ی انسانی شامل قدرت خرید مردم (اقتصادی)، امید به زندگی (بهداشتی- درمانی) و میزان باسوادی (مسائل فرهنگی) می‌باشد.

۱۹- گزینه‌ی «۳» بالاترین شاخص توسعه‌ی انسانی مربوط به کانادا با ۹۶٪ و کم‌ترین مربوط به سیرالئون با ۱۷٪ می‌باشد و امید به زندگی مربوط به شاخص بهداشتی- درمانی می‌باشد.

۲۰- گزینه‌ی «۲» توجه به امکانات محیطی و بهره‌برداری صحیح از آن و برهم‌زدن توازن در طبیعت و جلوگیری از بهره‌برداری بی‌رویه از منابع آن مربوط به بُعد زیست محیطی (اکولوژیکی) و ایجاد تعادل بین روستاها و شهرها و عملی کردن توسعه‌ای که ساکنان همه‌ی بخش‌های مختلف یک کشور را دربرگیرد، مربوط به بُعد مکانی توسعه‌ی پایدار است.

۱- گزینه‌ی «۴»

۲- گزینه‌ی «۴»

۳- گزینه‌ی «۱»

۴- گزینه‌ی «۲» بُعد اقتصادی توسعه‌ی مربوط به مدیریت منابع مالی به نفع عموم مردم و توزیع عادلانه‌ی درآمد و ثروت و جلوگیری از ایجاد فاصله‌ی زیاد سطح زندگی بین فقیر و غنی می‌باشد.

۵- گزینه‌ی «۴»

۶- گزینه‌ی «۱»

۷- گزینه‌ی «۳»

۸- گزینه‌ی «۳»

۹- گزینه‌ی «۱» با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در اوایل دهه‌ی ۱۹۹۰ و از بین رفتن نظام برنامه‌ریزی شده در این کشور و در بسیاری از کشورهای تحت سلطه‌اش در اروپای شرقی، کشورهای جهان سوم مفهوم خود را از دست دادند.

۱۰- گزینه‌ی «۱»

۱۱- گزینه‌ی «۱»

۱۲- گزینه‌ی «۳»

۱۳- گزینه‌ی «۲»

۱۴- گزینه‌ی «۴»

۱۵- گزینه‌ی «۱» فنون جغرافیایی شامل سنجش از دور، رایانه و آمار و کارتوگرافی است و توسعه در لغت به معنای گستردن و فراخ کردن و در اصطلاح به مفهوم حرکت به جلو برای رسیدن به شرایط بهتر است.

مجموعه کتاب‌های رشته انسانی

ویژگی‌های این کتاب

- ▶ مرور کامل جغرافیا
- ▶ دسته‌بندی مسائل مطرح در آزمون کنکور
- ▶ ارائه ۵ آزمون جامع جمع‌بندی
- ▶ مرجع کامل برای دوره جغرافیا در مدت ۲۴ ساعت مفید

